

Időutazás a Délmagyarországgal: 1950, egy újabb szomorú év (41. rész)

„Megalkudtak a lappangó ellenséggel”

Szomorú, szürke éveket tükröznek a Délmagyarország számai az 1950-es évek elejéről. Szegedi információ szinté nincs a lapban, hacsak nem a munkaversenyről, az ötéves tervről, a koncepciós perekről vagy a kulákhisztóriáról nincsen szó. Az élet minden területére egyre inkább vaskosan-durván rátelepszik a politika.

Minden könnyedség eltűnt immár a lapból, ami oyanná vált, mint e szomorú évek. Az egyetlen lehetséges örömrárrás a szocializmus építése válik.

Terv és textilkombinát

Január 3-án szó sem esik a lapban az elmúlt szilveszterről. Egész oldalas összeállítás közöl ellenben a DM „Így indult el az ötéves terv a szegedi üzemekben” címmel. Íme: „Soha nem volt még olyan napja a magyar dolgozóknak, mint a hétfői nap. 1950. első munkanapja, az ötéves terv beindulása. Nem lehet elhatározni, hogy itt, vagy ott, ekkor, vagy akkor kezdjük építeni a szocializmust – de most, az ötéves terv első napján tudták a dolgozók: azzal a munkával, amit ma végzek, már a szocializmust építem. Küzdök a terv sikeréért, az életszínvonal további emelkedéséért, az új gyárakért, hidakért, lakásokért, iskolákért, mindazért amit a terv biztosít számunkra. – Soha még amióta ország ez az ország, nem kezdtek a dolgozók boldogabban az új esztendőhöz, soha nem volt még ennek a népnek boldogabb újesztendője, mint a mostani, az 1950-es.”

Január 7-én pedig gyáratatásról tudósít a lap, „Ezer meg ezer orsó kezd meg a munkát – Ma délben adja át rendeltetésének Marosán György elvtárs, könnyűipari miniszter a szegedi Textilkombinátot” címmel. Idézzünk az írásból:

„A mai napon népi demokráciánk vérkeringésébe újabb ütőér kapcsolódik bele, amely megerősíti a szegedi dolgozóknak az ötéves terv sikerébe vetett bizalmát és határtalan munkakedvét. Ma dé-

DÉLMAGYARORSZÁG

VII. ÉVF. I. SZ.ÁM

ARA 50 FILLER

VASÁRNAP. 1950 JANUÁR 1.

A Szovjetunió példája nyomán előre az ötéves terv megvalósításáért!

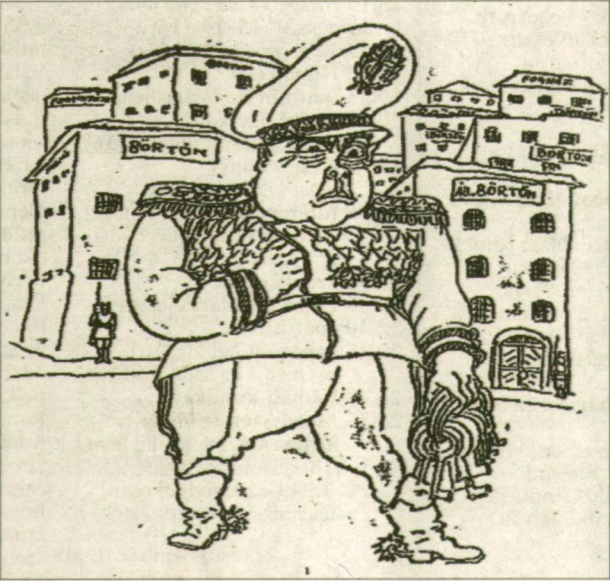
95 ÉV – 95 NAPBAN ELBESZÉLVE

Májusban lesz 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásaiból. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország históriájába is.

li 12 órakor a szegedi Textilkombinátban a szovjet fonógépek orsói-nak ezrei kezdik meg ontani a fonalat, amelyből újabb sokszáz-ezer méter szövet készül majd a dolgozóknak. Ezen a napon Szegeden és más városokban is ismételtlen kinyilvánítják majd a dolgozók határtalan szeretetüket a nagy szovjet nép és bölcs vezére, Sztálin elvtárs iránt, akik lehetővé tették, hogy Szege-den felépüljön Középeurópa egyik legmodernebb textil-fodája.”

Az ellenség

A kor leglényege az ellenség folyamatos keresése. És az ellenséget többnyire meg is találják, elítélik, deportálják. Ja-

Tito, a börtönőr. Karikúra a DM március 17-i számából

nuár 14-én például ilyen címmel ír a DM: „Bebizonyosodott a konzervgyárban: Befészkel az ellenség oda, ahol hiányzik az éberség – Az ellenség aknamunkája”. És az írás: „Az üzemben egyes dolgozók részéről hetek óta meglehetősen gyenge a munkához való vi-

szony. Egyesek igyekeznek rossz hangulatot vinni a többi öntudatos dolgozó közé és ezeket a jelenségeket az üzem népnevelői csak egészen gyenge kézzel kezelik. Beigazolódt, hogy nemcsak a diótörő munkás nők az okai a normán aluli termelésnek, hanem valamennyien megalkudtak az üzemben lappangó ellenséggel. Az üzem vezetősége beleegyezett abba, hogy ehhez a rossz termelési eredményhez viszonyítva állítsák be az első negyedévi tervet.”

Az éberség nem lankadhat, döntött a párt, amiről így tudósít a lap február 12-én, Rákosi beszédét idézve: „Az éberségről egyelőre inkább csak beszélünk, de kevésbé gyakoroljuk. A Rajk-per egyik tanulsága az volt, hogy az eddiginél hasonlíthatatlanabban ébereknek kell lennünk. Néhány hétig valóban úgy látszott, hogy az éberség terén fordulat áll be, hogy Pártunk megtanulta, hogy minden néven nevezendő nehézségnél, hibánál vagy bajnál az okok közt keresse az ellenség kezét is. Azóta azonban meggyőződhattunk arról, hogy az éberségről Pártunkban sokat beszélnek, de kevés eredménnyel. Erre nézve néhány esetet sorolok el. A Szabad Nép egyik tudósítójának az éberségre való hivatkozással nem

engedték meg, hogy lefényképezze egy termelőcsoport fajbikáját... Amikor az ősszel feltűnően kevés cukorrépát kaptak a gyárak, kivizsgáltuk az ügyet. A szakértők ennek magyarázására minden termelési tényezőt felsorakoztat-tak, de hallani sem akartak róla, hogy itt az ellenség keze közrejátszott. Amikor azonban néhány száz cukorrépa-termelő kuláknál vizsgálatot tartottunk, kiderült, hogy szinte kivétel nélkül visszatartották termésük 20–30 százalékát és példájukat megfelelő számú közép-paraszt követte.”

A leplezett ellenséget pedig Ebess, Recsk és sok-sok börtön várta.

A láncos kutya

Ellenség természetesen a határon túl is akadt. Nem is kellett érte Washingtonig vagy Londonig menni, itt volt a szomszédban Tito marsall. Érdemes idézni a DM február 15-i számából. „Tito rendőrsége fegyverrel kényszeríti a rabszolgamunkára a jugoszláv bányászokat” szól a cím, majd a cikk: „Nagy-tömegben gyűjtött össze munkásokat és szegényparasztokat 'önkéntes' munkára, vagy rendőrkísérettel a Szerém-ségbe küldte őket, ahol 14–16 órai rabszolgamunkával épületfát kellett kiter-melniük Anglia számára. A kényszer-munkások sztrájkba kezdtek. A titói-sta hatóságok két teherautóra való rendőrséget és más fegyveres alakulatokat vettek be ellenük. A rendőrség két munkást letartóztatott és azzal vádolja őket, hogy a sztrájk szervezői voltak. Másokat azzal fenyegettek, hogy bányákba küldik őket, 'ahol sohasem lát-nak többé napvilágot'.

Természetesen Titónak is megvoltak a maga iszonyú börtönei, ott is gond nélkül internáltak tízezreket. Az pedig bármily szomorú, valamiképpen nevetséges is, amikor egy szörnyű diktatúra dik-tatúráként aposztrofálva ítéli el a másik rendszert.

(Folytatjuk)
ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

Újszentivánon, Deszken, Kübekházán és Tiszaszigeten idén kezdik a munkát

Belvíz idején is csatornáznak

Március közepe óta folytatódik a szegedi csatornázás. A magas belvíz miatt szinte minden munkaterületen szivattyúzni kell. Hátráltatja a munkát, hogy a telektulajdonosok sok helyen engedély nélkül rákötöttek az elkészült szakaszokra, amelyekben megreked a szennyvíz. A csatornázási programhoz csatlakozó Deszken, Kübekházán, Tiszaszigeten és Újszentivánon idén készül el a hálózat.

A víz világnapján (március 22-én) már javában folytatta Szegeden a tavaly megkezdett csatornázást a Hid-épitő Rt., a beruházás megvalósítására létrehozott Culvert 2003 és Culvert 2004 konzorcium vezetője. A munkát azonban sok helyen hátráltatja az olvadás után megjelenő belvíz, amely a talajszint alatt már 70–80 centiméteres mélységben megjelenik.

Működnek a szivattyúk

Csepregi András létesítményvezető tájékoztatása szerint húsz helyen kezdtek neki a munkának, és tizen-nyolc területen be kellett kapcsolni a vákuumos szivattyúkat. Szinte az egész várost körülfogják a belvizes területek: Szentmihályon, Gyálaréten, Újszegeden, Marostón, Kecskés- és Béketelepen, Kiskundorozsmán, Baktóban és Tápén egyaránt magas a talajvízszint.

Az átadás előtt álló csatornákon végzendő utómunkákhoz is csak szivattyúzás után foghatnak hozzá a szakemberek, mert a csövek körül is összegyűlik a víz.

Az elvezetés a lakosságnak is kel-

lemetlenségeket okoz, hiszen az utcákon végigfektetett, 100–200 méteres csövek miatt nehéz bejutni a házak kapuin. A kiszivattyúzott vizet a legközelebbi szikkasztóárkokba, illetve a már elkészült és üzembe helyezett átemelőbe viszik. A csöveket a belvízszint csökkenéséig a helyszínen kell hagyni, így akár két-három hétig is akadályozhatják a forgalmat.

Gravitációs csatorna vagy átemelő?

A kivitelező a telet is munkával töltötte: a lakosság igényeinek megfelelően felülvizsgálta a kiviteli terve-

ket. Sok telektulajdonos kérte, hogy lehetőleg ne átemelővel, hanem gravitációs csatornákkal vezessék ki az ingatlanról a szennyvizet. A mérnökök, ahol csak a körülmények megengedték, módosítottak a terve-

ken. A lehetőségek azonban sok helyen megkivánják az átemelők alkalmazását, mert a gravitációs rendszerű csatornákból nem folya el a víz. Így például csupán Szentmihályon mintegy háromszáz kisátemelő készül; általában négy-öt házat kötnek ár egy szivattyúra. A városban összesen 520 darab átemelőt kell építeni.

Útépítés áprilisban

A fölbontott utak helyreállítása a csatornázás kezdete óta foglalkoztatja a lakosságot – az igény természetesen jogos és érthető. Az aszfalt-

szőnyegezést áprilisban kezdik. Az engedélyes tervek már elkészültek Alsóváros, Kiskundorozsma, Marostó utcáinak burkolására.

Kellemetlen jelenség, hogy sok helyen engedély nélkül rákötötték az ingatlanokat a már elkészült csatornaszakaszokra. Ezeknek a csöveknek még nincs befogadója, azaz megáll bennük a szennyvíz. Ezzel akadályozzák a műszaki átadást megelőző kamerás vizsgálatot, és fölösleges kiadást jelent az idő előtt használatba vett csatornák takarítása is. A legnagyobb gond azonban az idővesztés, hiszen mindenki egyformán érdekelt a hálózat mielőbbi átadásában.

Deszk, Kübekháza, Tiszasziget, Újszentiván

Amint arról többször is írtunk, a csatornázási programban Szegeddel együtt négy környező település: Deszk, Kübekháza, Tiszasziget és Újszentiván is részt vesz. Tavaly elkészült a kübeki nagy nyomócsatorna (teljes hossza 9 kilométer) nagy része. Emellett készen állnak a négy település szennyvízelvezető rendszerének tervei is. Csepregi András elmondta, hogy az ütemezés szerint valamennyi településen még ebben az évben lefektetik a csöveket, megépítik az átemelőket.

A létesítményvezető hozzátette, hogy továbbra is várják a lakosság észrevételeit, s a panaszokat igyekeznek mielőbb orvosolni. A csatornázást érintő ügyekben változatlanul a 62/488-335-ös telefonszámot lehet felhívni. (x)

